

Tieslietu ministrija

Latvijas pārstāvība EST

Publicēts: 04.08.2020.

Lai nodrošinātu kvalitatīvu Latvijas Republikas nostāju (t.i., Latvijas Republikas viedokli) un rakstveida apsvērumu sagatavošanu lietās, ko skata [Eiropas Savienības Tiesa](#) (turpmāk – EST) un [Eiropas Brīvās tirdzniecības asociācijas \(turpmāk – EBTA\) tiesa](#), un īstenotu Latvijas Republikas pārstāvību šajās tiesās ierosinātajās lietās, Tieslietu ministrijas kompetencē ietilpst:

- nodrošināt atbildīgās iestādes ar informāciju par EST un EBTA tiesā uzsāktajām lietām;
- nodrošināt atbildīgās iestādes ar informāciju par šajās tiesās pabeigtajām lietām (tiesu praksi);
- organizēt sadarbību ar EST un EBTA tiesu;
- nodrošināt Latvijas Republikas pārstāvību EST un EBTA tiesā izskatāmajās lietās;
- sadarbībā ar atbildīgajām iestādēm sagatavot Latvijas Republikas nostāju un nodrošināt tās iesniegšanu EST un EBTA tiesā (nostāju sagatavo un apstiprina pēc lietas ierosināšanas rakstiskā procesa laikā vai lietas izskatīšanas laikā pirms mutiskā procesa);
- reizi gadā sniegt Ministru kabinetam pārskatu par Latvijas Republikas dalību tiesu lietās;
- ziņot Ministru kabinetam, ja EST celta prasība pret Latvijas Republiku, pasludināts nolēmums lietā pret Latvijas Republiku, kā arī, ja EST vai EBTA tiesā izskatāmais jautājums skar būtiskas Latvijas Republikas intereses;
- informēt Saeimu, ja EST celta prasība pret Latvijas Republiku.

Lai nodrošinātu Tieslietu ministrijas funkcijas saistībā ar iepriekš minētajiem jautājumiem, Tieslietu ministrijas Eiropas Savienības Tiesas departaments īsteno nepieciešamos pasākumus. Latvijas Republikas pārstāvību EST un EBTA tiesā nodrošina Ministru kabineta pilnvarots pārstāvis.

Kārtība, kādā tiek sagatavota un apstiprināta Latvijas Republikas nostāja, ir noteikta Ministru kabineta 2008. gada 2. decembra noteikumos Nr. 995 "Kārtība, kādā sagatavo un apstiprina Latvijas Republikas nostājas projektu un nodrošina Latvijas Republikas pārstāvību Eiropas Savienības Tiesā un Eiropas Brīvās tirdzniecības asociācijas tiesā" (turpmāk – Noteikumi Nr. 995).

Saskaņā ar Noteikumiem Nr. 995 Latvijas Republikas nostājas projektu EST izskatāmajās lietās sagatavo un apstiprina šādos gadījumos:

- ceļot prasību EST;
- iestājoties lietā pēc EST priekšsēdētāja atļaujas saņemšanas;
- sniedzot rakstiskus apsvērumus prejudiciālā nolēmuma (konsultatīvā atzinuma) lūguma procesa laikā;
- ja EST celta prasība pret Latvijas Republiku;
- ja tas ir nepieciešams citu EST procedūru ietvaros.

Latvijas Republikas nostājas projektu EST izskatāmajās lietās apstiprina Tieslietu ministrs vai, īpašā gadījumā, Ministru kabinets, piemēram, ja lieta ir saistīta ar būtiskām Latvijas Republikas interesēm.

Latvijas Republikas pārstāvi EST amatā apstiprina Ministru kabinets pēc Tieslietu ministra ieteikuma, kurš ir saskaņots ar Ārlietu ministru. Saskaņā ar Ministru kabineta 2020. gada 25. marta rīkojumu Nr. 130 "Par Kristīni Pommeri" par Latvijas Republikas pārstāvi Eiropas Savienības Tiesā ir apstiprināta Tieslietu ministrijas valsts sekretāra vietniece ārvalstu sadarbības un stratēģijas jautājumos Kristīne Pommere.

Latvijas Republikas tiesnešu darbs

Latvijas Republikas tiesu darbs kopš 2004. gada 1. maija ir cieši saistīts ar ES tiesībām, t.i., nacionālajām tiesām ir pienākums piemērot ES tiesības.

Prejudiciālo nolēmumu procedūra, t.i., nacionālo tiesu tiesības vērsties EST, lai iegūtu attiecīgu ES tiesību normu interpretāciju vai atbildi par to spēkā esamību, ir ļoti būtiska, lai nodrošinātu, ka visos gadījumos ES tiesības tiek vienādi piemērotas visās dalībvalstīs.

Lai gan Latvijas Republika ir pievienojusies ES jau 2004. gadā, pirmais prejudiciālā nolēmuma lūgums ir izteikts tikai 2008. gadā. Pirmo prejudiciālā nolēmuma lūgumu izteica Administratīvā apgabaltiesa.

Kopš 2008. gada Latvijas Republikas tiesas EST ir iesniegušas vairāk nekā 80 prejudiciālā nolēmuma lūgumus. Visbiežāk prejudiciālā nolēmuma lūgumus izsaka tieši Augstākā tiesa, ko var izskaidrot ar pienākumu, ko uzliek Līguma par Eiropas Savienības darbību 267. pants. Proti, ja jautājumu izskata dalībvalsts tiesa, kuras lēmums saskaņā ar attiecīgās valsts tiesību aktiem nav pārsūdzams, tad tai ir pienākums uzdot EST prejudiciālā nolēmuma lūgumu. Jāmin, ka 2017. gadā pirmo reizi Latvijas Republikas Satversmes tiesa nolēma vērsties EST ar prejudiciālā nolēmuma lūgumu. 2019. gadā Latvijas Republikas Satversmes tiesa otro reizi vērsusies EST ar prejudiciālā nolēmuma lūgumu vērsusies un 2020. gada Satversmes tiesa ir lūgusi EST sniegt prejudiciālo nolēmumu vēl divās lietās.

Lietas izskatīšanas vidējais ilgums EST 2019. gadā bija 14,4 mēneši, kas tā ir arī lietās, kurās piedalās Latvijas Republika. Gandrīz vienmēr prejudiciālā nolēmuma lūguma lietas tiek izbeigtas ar spriedumu, tomēr ir bijuši arī gadījumi, kad tiesvedība tikusi izbeigta ar rīkojumu un atbilde uz prejudiciālo jautājumu nav saņemta.

Detalizēta informācija par EST prejudiciāla nolēmuma lietām, tiesu praksi, kā arī tiesvedības noteikumiem ir pieejama EST mājaslapā <http://curia.europa.eu/>.